POPULIER

Tijdschrift voor teelt en afzet van populier en wilg

6e JAARGANG No. 5 DEC. 1969

Uitgave van de Stichting Populier

Redactie:

K. Adema, Eindhoven
Ir. J. T. M. van Broekhuizen, Secretaris, Wageningen
Ir. H. A. van der Meiden, Wageningen
Ir. W. E. Meijerink, Arnhem
Ir. J. L. F. Overbeek, Zwolle
Ir. P. de Sonnaville, Winssen

Administratie en redactie:

Gen. Foulkesweg 64,
Wageningen
Telefoon: 08370-6111
Postrekening nr.: 1172915
t.n.v. Stichting Populier
te Wageningen

Abonnement *f* 3,— per jaar,
losse nummers *f* 1,50

Drukkerij:

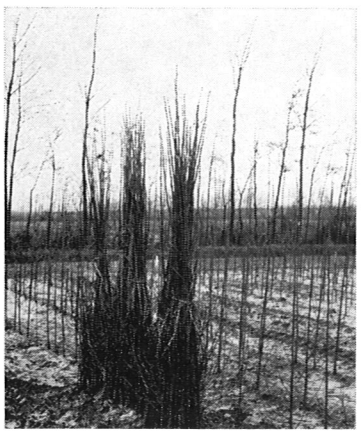
A. Verweij
Spijk 5, Tel. 2831, Wageningen

Inhoud:

Voorwoord 74
E.E.G.-handelsbepalingen voor plantsoen en stekhout 74
Eigenschappen en gebruiksmogelijkheden van populierenrassen III 75
Registratie van populieren in Midden- en Noordwest-Europa . 78
Populiererassen in de E.E.G.-landen 80
Populierenbossen in de Braakman 83
Kalender 85
Belangrijke publikaties . . . 85
Mededelingen 86

1-jarig populiereplantsoen in de kwekerij, gedeeltelijk klaar voor verzending.

Foto: Kolster

Voorwoord

De internationale samenwerking wordt op vele gebieden intensiever. Zo ook op het gebied van de populierenteelt. In het bijzonder geldt dit voor de Europese landen. Dit is de reden dat in dit nummer, naast andere bijdragen, een aantal artikelen is opgenomen waarin verschillende aspecten van deze samenwerking en de gevolgen daarvan voor de populierenteelt worden behandeld. Hoewel tabellen niet tot de gemakkelijk leesbare literatuur behoren, willen wij de overzichten, behorend bij het artikel van H. W. Kolster, in Uw bijzondere aandacht aanbevelen.
Een ander punt dat Uw belangstelling verdient, is de abonnementsprijs. Sinds het eerste nummer in 1964 verscheen, is de prijs onveranderd *f* 3,— gebleven. Tengevolge van de voortdurende prijsstijgingen is in 1970 een kleine verhoging noodzakelijk. Het bedrag kan echter helaas nog niet definitief worden vastgesteld. Wij verzoeken U daarom te wachten met het overmaken van Uw abonnementsgeld *voor 1970* tot op deze plaats een nieuwe mededeling is opgenomen. Zij die de Girodienst hebben gemachtigd tot periodieke overschrijving, ontvangen persoonlijk bericht.

Het is ons een genoegen te kunnen aankondigen dat in januari 1970 een boekwerk over populieren zal verschijnen dat door de „Stichting Populier" wordt uitgegeven. Onder de titel „Populieren in bos, stad en landschap" toont het in 120 bladzijden de functie van populieren in velerlei landschappen en de mogelijkheden die het gebruik van deze productieve houtsoort met zijn rijkdom aan vormen biedt. De tekst van Bert Schut en een 130-tal foto's, die deels speciaal voor het boek werden gemaakt en deels van verschillende zijden ter beschikking werden gesteld, geven een beeld van wat de populier voor ons land betekent. Over de wijze van bestelling ontvangt U binnenkort nader bericht.

De Redactie

Ir. R. Koster / *Bosbouwproefstation „De Dorschkamp"*

E.E.G.-handelsbepalingen voor populiereplantsoen en stekhout

Teneinde de maatstaven voor de beoordeling van plantsoen voor de bosbouw in de zes E.E.G.-landen onderling gelijk te maken is sedert enige jaren overleg tussen die landen gaande. Deze beoordelings-maatstaven hebben betrekking op de kwaliteit, de raszuiverheid en de gezondheid. Het doel van dit overleg is te bereiken, dat de 6 E.E.G.-landen dezelfde maatstaven zullen aanleggen bij de beoordeling of plantsoen al dan niet tot de handel kan worden toegelaten.
Onder dit plantsoen voor de bosbouw vormen de populieren een aparte groep en het is begrijpelijk dat voor deze groep een aantal specifieke bepalingen moest worden overeengekomen. Sommige bepalingen zijn reeds van kracht, over andere is nog overleg gaande. De reeds van kracht zijnde bepalingen zijn in de vorm van een „Richtlijn van de Raad" gedateerd 14 juni 1966 gepubliceerd (zie: Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen 66/404). De N.A.K.B. in Nederland en de overeenkomstige keuringsinstanties in de andere E.E.G.-landen hebben hun reglementen met deze richtlijn in overeenstemming gebracht.
In genoemde „Richtlijn van de Raad" is een aantal artikelen van toepassing op de handel in populier. Deze behelzen hoofdzakelijk de algemene voorschriften, te hanteren door de keuringsdiensten. Voorgeschreven wordt:
a) Teeltmateriaal (b.v. stekhout) mag alleen in de handel worden gebracht, indien het afkomstig is van officieel toegelaten klonen. Uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor wetenschappelijke of kweekdoeleinden of voor plantmateriaal, waarvan vaststaat, dat het niet voor houtproduktie wordt geteeld (dit is dus b.v. siergoed) (art. 4).
b) Alleen klonen die, gezien hun kwaliteit, geschikt lijken voor vermeerdering en die geen voor de houtproduktie ongunstige eigenschappen vertonen mogen tot de handel worden toegelaten (art. 5).
Voor deze kwaliteit van klonen worden in een bijlage in de Richtlijn enkele maatstaven genoemd, zoals: goede houtmassaproduktie, houtkwaliteit, vorm, gezondheidstoestand en resistentie tegen schadelijke organismen en ongunstige milieufactoren. Tenslotte wordt voorgeschreven, dat de bomen zo oud moeten zijn, dat een zinvol oordeel over hun eigenschappen kan worden gegeven.

Het is duidelijk, dat de maatstaven voor kwaliteit ondanks hun omschrijving niet alle steeds in gelijke mate gehanteerd zullen worden. Al naar gelang de speciale eisen van de groeiplaats zal b.v. een hoge resistentie tegen wind belangrijker zijn dan een hoge houtmassaproduktie. Houtkwaliteit van eenzelfde kloon kan geheel verschillend worden gewaardeerd voor verschillende doeleinden.

c) Ieder E.E.G.-land moet een officiële lijst van de klonen opstellen, die op zijn grondgebied worden toegelaten (art. 6).

d) Klonen moeten tijdens oogst, opslag, vervoer en teelt gescheiden worden gehouden (art. 8). Van oogst tot aflevering aan de laatste gebruiker dient het E.E.G.-land ervoor te zorgen, dat de identiteit der klonen door een officiële contrôle-regeling is gewaarborgd (art. 11).

e) Stekken en planten, die in de handel worden gebracht, moeten zijn voorzien van een „document", waarop vermeld: de botanische naam, de naam van de leverancier en de hoeveelheid. Degeen die het document opstelt is voor de juistheid ervan verantwoordelijk (art. 9).

f) Elk E.E.G.-land kan voorschrijven dat teeltmateriaal (b.v. planten, enthout of stekken, uitgezonderd poten) alleen mag worden ingevoerd indien vergezeld van een officieel certificaat van echtheid van de kloon, waarop is aangegeven dat het materiaal door de keuringsdienst is gecontroleerd, verder (als belangrijkste punten):
de soort plantmateriaal (bewortelde planten, stekhout etc.);
geslacht, soort, kloon (ook de botanische naam);
duur van de teelt in de kwekerij;
hoeveelheid;
colli: hun aantal, hun aard, herkenningstekens etc.

Tot zover de bepalingen, die thans van kracht zijn en die in de reglementen van de keuringsdiensten der E.E.G.-landen zijn verwerkt.

Over andere bepalingen is het overleg nog gaande en het is misschien nuttig ook hierover alvast iets mee te delen.

g) *Voorstellen voor aanvullende gegevens.*
Voorgesteld wordt de mogelijkheid open te laten voor een E.E.G.-land om stekhout en planten in klassen in te delen. Voorts om nog andere opgaven te verlangen zoals die van de hoogteligging van de kwekerij waar het materiaal vandaan komt en de leeftijd indien het stekhout meer dan 1 jaar oud is. Tenslotte de maten van de planten.

h) *Voorstel voor de toelating van klonen.*
De door Nederland aan de E.E.G. voorgestelde normen voor het in Nederland toelaten van populiereklonen voor de teelt worden bepaald door overwegingen, gegrond op hun gevoeligheid voor ziekten.
In principe zijn alle klonen toegelaten, doch enkele tientallen worden (voor de teelt) niet aanvaard; bijvoorbeeld 'Brabantica' wegens zijn gevoeligheid voor bacteriekanker en een aantal Italiaanse klonen wegens hun gevoeligheid voor bladziekten.

i) *Voorstel voor kwaliteitsnormen.*
Als algemene norm, die is voorgesteld voor partijen stekhout of planten, geldt, dat minstens 95 % van elke partij van goede (gangbare) kwaliteit moet zijn. Als niet van goede kwaliteit worden beschouwd delen van stekhout of planten, die onverhout zijn of wel ouder dan 2 vegetatieperioden; voorts delen, die gebreken vertonen zoals dubbele toppen of overmatige kromming. Ook de aanwezigheid van minder dan 2 goede knoppen, wonden of verdrogingsverschijnselen, plaatsen waar de bast los is, dode plekken in de bast (necrose) en schadelijke organismen worden als gebreken beschouwd.
Deze omschrijving is niet van toepassing op zomerstek en wortelstek.

j + k) *Voorstel voor maten van stek en plantsoen* (uitsluitend voor Aigeirospopulieren).
In het voorstel voor de kwaliteitsnormen voor alle populieren zijn ook minimum afmetingen voor winterstek en planten van Aigeirospopulieren opgenomen. De minimum afmetingen voor stek zijn 20 cm lengte en een doorsnede van 8 mm aan het dunne eind voor stek van E.E.G.-klasse 1, terwijl voor E.E.G.-klasse 2 deze doorsnede 10 mm bedraagt.
Minimum maten voor stek en plantsoen gelden dus niet voor balsempopulieren of hybriden daarvan, abelen, espen enz.

k) *Maten van plantsoen.*
Door onderzoek in Duitsland en (vooral) Nederland met plantsoen van diverse houtsoorten is vastgesteld dat de kwaliteit van planten kan worden beoordeeld aan de verhouding tussen de lengte van de plant en de dikte van de wortelhals. Hoe dikker een plant is bij gegeven lengte des te beter zijn aanslag en zijn groei na aanslag.
Dit principe, het gebruik van de verhouding *lengte van de plant : dikte van de wortelhals* als maatstaf voor de kwaliteit is aanvaard voor de kwaliteitsbeoordeling van alle naaldhoutsoorten, waarover binnen de E.E.G. handelsafspraken zijn gemaakt en voor eiken en beuken. Daar de dikste planten steeds de beste zijn, heeft men terecht voor deze houtsoorten *hoogteklassen* ingesteld, elk met een *minimum diameter.* Uiteraard moet er een algehele minimumgrens voor de hoogte zijn: te korte planten kunnen niet worden aanvaard. Dit is terecht in alle voorstellen neergelegd.
Helaas is men voor populier van bovengenoemd principe afgeweken. Het in eerste instantie aanvaarde voorstel (waartegen Nederland bezwaar heeft gemaakt) stelt voor *éénjarige* populieren *diameterklassen* elk met een *minimumhoogte* voor. D.w.z. dat men bij een gegeven dikte van het plantsoen de langste planten de voorkeur zou moeten geven. Dit is juist het tegenovergestelde van het eerder (voor de andere houtsoorten) aanvaarde principe. Voor meerjarige populieren is het voorstel nog minder consequent: voor elke *diameterklasse* wordt *zowel* de *minimum-* als de *maximumhoogte* vermeld. Dit betekent een gelijktijdige begrenzing van de kwaliteit in positieve en in negatieve zin; m.a.w. alleen het middelmatige materiaal is toegelaten.
Het is te hopen, dat de delegaties van de E.E.G.-landen van dit voorstel zullen terugkomen.

Het zal duidelijk zijn, dat veel overleg nodig is om de handelsbarrières, die nationale grenzen nu eenmaal zijn, binnen de E.E.G. te doen verdwijnen. Wil men bovendien voor de kwaliteit van het te verhandelen materiaal, in dit geval populiereplantsoen, minimumnormen vaststellen, dan is daarmee nog meer tijd gemoeid. Slechts op de lange duur zullen de resultaten voor de gebruikers, de telers en kwekers van populieren merkbaar worden.

Ir. H. A. van der Meiden / *Stichting Industrie-Hout, Wageningen*

Eigenschappen en gebruiksmogelijkheden van populieresoorten en -rassen III [1])

Het is zeker geen populier voor het kustgebied, tenzij hij op tegen de zeewind beschutte plaatsen kan worden aangeplant.
'Gelrica' heeft, vergeleken met de andere handelspopulieren, een opvallend goede diktegroei. Terecht heeft hij dus de naam

[1]) Foto's: Van der Meiden.